

La fiscalitat que volem a Catalunya

Proposta de la Societat Civil per uns impostos més justos i la lluita contra el frau fiscal

Octubre 2010

**PLATAFORMA PER UNA FISCALITAT JUSTA, AMBIENTAL I
SOLIDÀRIA**

ÍNDEX

1. Quina fiscalitat per a quin model de societat?	2
2. Canvis en la fiscalitat estatal	5
Impost sobre la Renda de les Persones Físiques	5
Impost sobre les Societats	6
Impost sobre el Patrimoni	6
Impost sobre Successions i Donacions	6
Impost sobre el Valor Afegit (IVA)	6
3. Canvis en la fiscalitat a Catalunya	7
Autogovern Fiscal.....	7
Fiscalitat ambiental.....	8
4. Canvis en la fiscalitat internacional: Impost a les Transaccions Financeres (ITF)	10
5. Lluita contra el frau fiscal i l'economia submergida	12
6. Annexos	17
Propostes de fiscalitat ambiental per a l'àmbit autonòmic català	17
Impost a les Transaccions Financeres (ITF).....	28
Combat contra els paradisos fiscals.....	32
7. Entitats signants	37

1. QUINA FISCALITAT PER A QUIN MODEL DE SOCIETAT?

Les organitzacions i entitats que formen part de la Plataforma “Per una fiscalitat justa, ambiental i solidària” volem expressar el nostre compromís amb la construcció d’una societat justa que no accepta la misèria ni la marginalitat en el seu si. En aquest sentit, el sosteniment d’uns serveis públics forts i de qualitat és la millor garantia per a l’exercici real dels drets, per a la cohesió social i per encarar amb garanties els reptes que tenim com a país. I per això cal un sistema fiscal suficient i equitatiu, que faci una funció redistributiva.

Hi ha alternativa: Davant l’austeritat de despesa i retallada social exigim un nou marc fiscal

Els greus efectes de la crisi han generat i continuaran generant un gran volum de despesa per a les administracions públiques: l’augment de l’atur, la disminució de capacitat de compra de la ciutadania que té altes taxes de sobreendeutament i les noves necessitats socials derivades, exigeixen mesures i programes capaços de pal·liar aquestes situacions. Perquè això sigui possible **es necessiten uns recursos que, tot i que no s’estan recaptant, existeixen.**

Però les necessitats no només són a curt termini. Hem de decidir quin model d’Estat volem. Si demanem que els governs impulsin un canvi de model productiu i si aspirem a disposar d’uns serveis públics de qualitat, el ple desenvolupament de la quarta pota de l’Estat del Benestar -que són els serveis de dependència- i un futur accés lliure, gratuït i de qualitat a les llars d’infants, hem d’obrir el debat sobre la fiscalitat.

S’ha de capgirar l’evolució del nostre sistema fiscal, que cada vegada és més regressiu i més insuficient

Més regressiu: ara, són els assalariats els qui sostenen el sistema

Les actuacions que s’han produït en matèria de política fiscal per part dels diferents Governos responen en general a una mateixa orientació: reduir els impostos directes i augmentar els indirectes.

Els impostos directes han anat perdent pes a través de les successives reformes fiscals de les darreres dècades. Aquest tipus d’impostos grava les rendes i els patrimonis, per tant, es té en compte la capacitat de pagament dels ciutadans i paga més qui més té. Per exemple:

- **S'ha eliminat l'impost del patrimoni**, que pagaven les grans fortunes. Ara, terratinents i grans propietaris no contribueixen als comptes públics.
- **L'Impost de successions i donacions ha estat pràcticament eliminat** a la majoria de territoris. El resultat és que no paga l'impost qui hereta poc, però tampoc ho fa qui hereta un gran patrimoni i fortuna.
- **S'ha retallat l'impost de societats, el que paguen les empreses.** No significa el mateix una reducció d'un 5% en l'impost que ha de pagar una gran multinacional que un 5% en una Pime. Òbviament, la multinacional deixa d'aportar moltíssims ingressos als comptes públics, font de finançament dels serveis públics.

En canvi, la tendència és augmentar els impostos indirectes, que paguen per igual tots els ciutadans i ciutadanes, amb independència de la seva capacitat econòmica.

- Un clar exemple és **l'augment de l'IVA** general del 16% al 18%. L'augment del preu de béns i serveis li costa el mateix a qui té poc, que a qui en té molt.

Per tant, qui ha sortit beneficiat amb aquestes reformes no és la majoria de la ciutadania, sinó una part de la societat més adinerada i que cada cop contribueix menys al pagament i sosteniment del nostre Estat del benestar.

Més insuficient: es recapta menys per les successives rebaixes impositives.

La pròpia Unió Europea ha manifestat que les successives rebaixes d'impostos fetes a Espanya des del 1995 no estaven justificades i han portat al país a la greu situació actual de dèficit. Unes rebaixes fiscals que han beneficiat més les rendes altes, les rendes del capital, i els patrimonis més alts i han provocat un increment de les desigualtats.

S'ha d'equiparar la tributació entre les rendes del treball i les del capital, perquè no siguin els treballadors i treballadores els que suportin en major mesura les càrregues fiscals

Hi ha una clara discriminació entre la fiscalitat que suporten les rendes del treball i les del capital. Els ingressos a través de les rendes del treball -els salaris- contribueixen molt més al sistema fiscal que els ingressos provinents de les rendes del capital -rendiments de productes financers, plusvàlues per vendes d'accions o habitatges o assegurances de vida, entre d'altres- .

La fiscalitat ambiental ha de ser una eina més que ens permeti conjugar els tres elements bàsics per assolir un desenvolupament més sostenible -medi ambient, creixement econòmic i social-

El nostre sistema menysprea la capacitat de la fiscalitat per reduir les pressions ambientals, com sí es fa en altres països o, en alguns casos, en altres territoris de l'Estat. Opinem que cal aplicar criteris de capacitat econòmica en la tributació, de forma que pagui més qui més té, i s'ha d'aplicar el principi de qui contamina paga.

A Catalunya i Espanya paguem menys impostos que la mitjana europea, perquè hi ha molts que o no paguen, o no estan obligats a pagar

El frau fiscal està quantificat en un 22,3% del PIB a Catalunya. És a dir, prop d'un de cada quatre euros que circulen per la nostra economia no han contribuït a la font de finançament dels serveis públics i aquests, majoritàriament, es concentren en poques mans, assessorades legalment per experts fiscals per evitar pagar impostos o bé cometent delictes i frau fiscal.

Així, Espanya ocupa un dels primers llocs en el rànquing d'economia submergida duplicant la mitjana europea. Que la pressió fiscal espanyola estigui a la cua de la dels països europeus i que un de cada quatre euros estigui submergit explica que **no puguem finançar un nivell de despesa social equiparable al de la mitjana europea.**

És evident que no podrem acostar-nos als nivells de despesa social, ambiental i d'inversió pública que efectuen els països de la Unió Europea si no disposem d'un model fiscal que atengui al principi de suficiència, i adoptem un compromís veritable contra l'economia submergida i el frau fiscal.

Per això, és necessari obrir el debat fiscal

Per això creiem que és imprescindible i urgent fer un debat sobre la política fiscal, discutir les necessitats socials, ambientals i els recursos públics necessaris per atendre-les. Sense uns ingressos fiscals suficients es redueix la qualitat dels serveis públics, s'argumenta que són insostenibles i es presenta la seva privatització com inevitable.

S'ha de debatre quin Estat del benestar volem i com el pensem pagar. I quins són els nivells de solidaritat necessaris per a garantir la cohesió social i reconduir el progressiu deteriorament ambiental.

No és acceptable, per exemple, que en una greu situació de crisi com la actual, a Espanya augmenti la població rica i els grans patrimonis s'hagin incrementat i, en canvi, s'hagi suprimit l'impost sobre el patrimoni.

2. CANVIS EN LA FISCALITAT ESTATAL

El conjunt d'impostos i tributs estatals que paguem els catalans i catalanes suposen una part molt important del total recaptat a l'Estat espanyol– es recapta a Catalunya un 19% de la tributació total de l'Impost de Societats, un 23% de l'IVA i un 18% de l'IRPF - , per tant, el que es decideixi a nivell central afecta, i molt, a la ciutadania catalana.

Aquesta **regressivitat en matèria tributària ha anat acompanyada d'un retall dels ingressos públics**, que depenien en gran part de l'evolució del mercat immobiliari, per la qual cosa el sistema fiscal s'ha tornat encara més insuficient. Insuficient per poder comptar amb els recursos associats a l'augment de les necessitats de despesa a curt i a mitjà termini, als efectes de la crisi i, a llarg termini, per al necessari canvi de model productiu i la consolidació de l'Estat del benestar.

Tot i la progressiva descentralització del nostre sistema fiscal i dotació de corresponsabilitat a les Comunitats Autònomes, és l'Estat central qui encara té major capacitat de donar progressivitat al sistema i donar-li una estructura més justa. **L'actual estructura del nostre sistema fiscal fa que la redistribució de recursos sigui bàsicament horitzontal; és a dir, que la major part de les transferències de recursos es doni entre els assalariats d'un nivell similar d'ingressos. Per contra, gairebé no existeix la redistribució vertical, la que implicaria una transferència de recursos des d'una minoritària ciutadania més adinerada, els ingressos de la qual no provenen exclusivament de les rendes salarials.**

Per això, els canvis que des de la Plataforma proposem són els següents:

Impost de la Renda de les Persones Físiques

- **Augmentar la progressivitat** dins l'estructura de l'IRPF generant **nous trams**. En aquest sentit, valorem positivament els canvis anunciats pel Govern de la Generalitat de Catalunya i el Govern central tot i la seva insuficiència.
- **Integrar les rendes de capital a la base general de l'IRPF**, eliminant el tracte de favor que actualment tenen, o bé modificar la tributació de les rendes del capital introduint criteris de progressivitat i gravant més les plusvàlues generades per operacions de caràcter especulatiu.

Impost de Societats

- **Reduir el ventall de deduccions i exempcions** de què gaudeixen les empreses i que condueix a que aquestes paguin efectivament tan sols el 10% dels seus beneficis, la qual cosa significa un terç del 30% establert.

Durant els darrers 10 anys, gràcies a les modificacions normatives, el tipus efectiu sobre beneficis empresarials ha disminuït a menys de la meitat: era el 22,8% al 1999 i ha caigut al 10% al 2009. Aquesta reducció s'ha concentrat als tres darrers anys, quan ha baixat del 19,9% al 2006 fins l'actual 10%.

- **Augmentar les tarifes** tornant a les tarifes establertes abans de la reforma de l'impost del 2006 i dotar-lo d'una major progressivitat creant nous trams.
- **Major tributació de les societats d'inversió.** Acabar amb el tracte de favor a les SICAV (Societats d'Inversió de Capital Variable), instrument on les grans fortunes tributen tan sols a l'1%, així com controlar el funcionament d'aquestes societats, que es presenten com institucions d'inversió col·lectiva quan en la majoria dels casos són autèntiques institucions d'inversió privada.

Impost sobre el patrimoni (eliminat el 2008)

Des de la Plataforma instem a que es treballi per la recuperació d'aquest impost o pel disseny d'un similar, que gravi les grans fortunes. Tal i com ja succeïa, la recaptació d'aquest impost hauria d'estar cedida a les Comunitats autònomes.

Impost sobre successions i donacions

Aquest impost està cedit totalment a les CCAA que tenen competència normativa de gestió, inspecció i recaptació. L'Estat ha d'establir un nivell mínim de tributació de l'impost, per la qual cosa té capacitat, i d'aquesta manera s'evitaria la competició fiscal a la baixa a la qual hem assistit entre CCAA i que ha conduït a la pràctica eliminació de l'impost.

IVA

Des de la Plataforma estem en desacord amb l'augment de l'IVA (general i reduït) i instem al Govern que introdueixi criteris de progressivitat en l'impost:

- Establir un nou tipus superior pels articles de luxe (cotxes esportius, iots, etc).

3. CANVIS EN LA FISCALITAT A CATALUNYA

Autogovern Fiscal

La Plataforma per una fiscalitat justa, ambiental i solidària defensem que Catalunya pugui disposar de capacitat normativa per a la gestió dels impostos a fi d'incrementar la corresponsabilitat fiscal i el benestar de les persones. No obstant això, s'hauria de conjugar aquest principi amb l'existència d'unes normes estatals bàsiques per evitar la competència deslleial a la baixa entre comunitats autònomes, la qual cosa ha conduït a la pràctica desaparició d'impostos com el de Successions i Donacions. També és necessària una major harmonització fiscal en l'àmbit europeu per impedir el dumping fiscal.

Cal aprofitar la capacitat normativa que ofereix el nou Estatut per:

1. Incrementar els ingressos públics.
2. Millorar la progressivitat, de forma que pagui més qui més té.
3. Acostar-nos pel que fa a la pressió fiscal i l'economia submergida a la mitjana europea per tal de poder disposar també d'un estat del benestar de nivell europeu.
4. Incrementar la lluita contra el frau fiscal i l'economia submergida potenciant l'activitat inspectora i els recursos de l'Agència tributària catalana.

En la nostra opinió, és necessari reorientar les polítiques fiscals seguides pels diferents Governos de la Generalitat, sustentades bàsicament en la retallada dels impostos directes i l'increment dels indirectes, que marquen una tendència força preocupant pel que fa a la progressivitat del nostre sistema fiscal.

Impost de Successions

La recent reforma de l'impost de successions és malauradament un exemple d'aquesta pràctica. Si bé, per la pressió entre d'altres de la pròpia Plataforma, s'ha pogut evitar la desaparició de l'impost, s'ha produït una retallada excessiva que ha minvat de forma considerable els ingressos de la Generalitat. I aquesta circumstància s'ha produït de forma irresponsable en un moment en què feia més falta que mai disposar de recursos públics per fer front a la crisi. Cal recordar que el que es deixarà d'ingressar per la rebaixa en l'impost de successions és fins i tot superior a la retallada dels sous dels empleats públics.

Si bé podia estar justificat reformar aquest impost per fer un millor tractament a les herències dels sectors populars, no ho estava beneficiar als grans patrimonis, que pagaran menys que abans.

Davant la situació de crisi i caiguda dels ingressos fiscals, s'hauria de contemplar una moratòria de la part de la reforma pendent d'aplicació i establir de forma coordinada, en l'àmbit estatal, un mínim comú, la qual cosa hauria de comportar un increment de la tributació per a les grans herències.

IRPF

La Plataforma per una fiscalitat justa, ambiental i solidària donem suport a l'increment aprovat en l' IRPF, amb la creació de dos nous trams per les rendes més altes, malgrat que hauríem volgut una aplicació més exigent.

Aquesta decisió d'augmentar l' IRPF ha servit de referència perquè altres CCAA hagin aprovat mesures similars o fins i tot més ambicioses, i per primera vegada s'ha establert una competència positiva en matèria d'impostos.

Fiscalitat Ambiental (ampliat als annexos)

Atès que es poden gravar a nivell autonòmic les figures que no estan gravades a nivell estatal hi ha molt recorregut a Catalunya pel que fa a la fiscalitat ambiental.

L'objectiu d'aquestes propostes no és recaptar més, sinó recaptar de forma diferent, incidint sobre els comportaments amb una finalitat ambiental i sota "el principi de qui contamina, paga". Tanmateix, cal tenir present que són instruments que han de complementar-se sempre amb d'altres de caràcter normatiu principalment per dos motius: la contaminació que es produeix tot i complir les normes no ha de ser necessàriament a cost zero per al seu causant i perquè es necessari limitar normativament certes pràctiques que no s'han de permetre tot i que el seu causant pagui.

La fiscalitat ambiental ha de ser una eina més que ens permeti jugar els tres elements bàsics per assolir un desenvolupament més sostenible (medi ambient, creixement econòmic i social).

En el cas dels diferents sectors industrials, és convenient que la fiscalitat ambiental s'apliqui també en un sentit positiu, és a dir, fomentant les inversions en Millors Tecnologies Disponibles o processos més eficients com a via per garantir i fomentar els llocs de treball. Existeixen molts àmbits d'actuació en matèria de fiscalitat ambiental però, amb la voluntat de concretar, formulem les següents propostes (més ampliades al document adjunt):

Contaminació atmosfèrica

- Es proposa establir un llindar i gravar les emissions de SO_x, NO_x i CO₂ com una base imposable igual a les tones equivalents emeses, a excepció dels sectors sotmesos al règim de comerç de drets d'emissió que per aquest últim contaminant estarien exempts del gravamen autonòmic perquè ja estan regulats.

Residus municipals

- Davant la necessitat de continuar incrementant els nivells de recollida selectiva es proposa incrementar els tipus impositius tant d'abocament com d'incineració.
- Prioritzar el retorn per recollida selectiva de FORM davant del concepte destinat a tractament de la FORM (si es fa una bona recollida en origen de la FORM, reduïrem la despesa en el tractament posterior d'aquesta i de les altres fraccions).
- Establir un retorn per compostatge casolà, que actualment es veu desincentivat.

Residus industrials

- Es proposa establir un impost sobre els residus industrials perillosos actualment exclosos del cànon sobre la disposició de residus municipals, el fet imposable del qual siguin els residus destinats a tractament finalista (abocament i incineració) i amb un tipus impositiu superior al que paguen aquests.

Energia Nuclear

- Es proposa la creació d'un impost que gravi la producció termonuclear d'energia elèctrica (la base imposable del qual siguin els MWh produïts) i un altre que gravi l'emmagatzematge dels residus generats (la base imposable seria el volum de residu emmagatzemat a les piscines o en magatzems temporals individualitzats (ATI) de les centrals), ambdós impostos amb un tipus impositiu constant.

Aigua

Segons la Directiva Marc de l'Aigua (DMA), 2000/60/CE és necessari que es recuperin la totalitat dels costos de gestió del cicle de l'aigua. Actualment, els ingressos derivats del cànon de l'aigua assoleixen poc més del 60% del cost total, generant un

endeutament que minva la capacitat per fer front a les inversions requerides per al compliment de la DMA.

Per tant, es proposa:

- Dissenyar un nou model de cànon que tendeixi a la recuperació del 100% dels costos necessaris per al compliment de la DMA.
- Corresponsabilitzar als ens locals del finançament del sanejament de l'aigua.
- Tractar de manera diferent cada família d'acord amb el nombre de membres.
- Reducció del tram fix actual de 6m³ mensuals/família a un consum mínim per persona.
- Revisar l'exempció als usos agraris, sectors ramaders i administracions públiques, ja que l'aigua és un recurs escàs i incentivar els usos eficients de l'aigua.
- Eliminar el tracte preferent als usuaris de les conques intracomunitàries (Ebre i Xúquer).
- Gravar més fortament l'aigua envasada.
- Gravar les captacions d'aigua de les instal·lacions industrials d'acord amb el seu impacte ambiental.

4. CANVIS EN LA FISCALITAT INTERNACIONAL: IMPOST A LES TRANSACCIONS FINANCERES (ITF) (ampliat als annexos)

Estem patint una crisi severa generada en l'epicentre del sistema financer dels EEUU i que l'absoluta falta de regulació bancària, en els moviments de capital i de enginyeria financera han estès per tot el sistema financer mundial. L'explosió especulativa en els mercats de canvi de divises –originada per la pèrdua de paritat dòlar-or, la disminució dels costos de transacció davant els avenços tecnològics i la liberalització dels mercats de capital i de canvi han donat lloc a una economia internacional, on l'economia especulativa s'ha imposat a l'economia productiva.

És per això que des d'aquesta Plataforma volem instar al Parlament de Catalunya a que elabori i sotmeti a aprovació una moció a favor de “La creació d'un nou impost a les transaccions financeres (ITF)” així com que aquesta proposta sigui traslladada al Parlament Espanyol pels grups polítics catalans.

Entenem que aquest impost ha d'afectar a la totalitat dels mercats financers subjectes a moviments especulatius i ha de ser prou elevat per dissuadir de l'especulació, tant en els períodes ordinaris, com en els períodes extraordinaris d'atacs especulatius intensius, moments en els quals els tipus han de pujar ostensiblement per frenar aquests atacs.

Per a la nostra Plataforma un conjunt de bases i tipus impositius agrupats sobre el comú denominador de ITF hauria de reunir les característiques següents:

1.- Actuar sobre tot tipus de transaccions financeres

Per donar una mesura justa de l'especulació actual cal assenyalar que l'economia especulativa, l'anomenada *economia virtual o economia de casino*, multiplica per 60 els intercanvis de l'*economia real*, és a dir, els d'aquella economia que té lloc mitjançant els intercanvis en la producció, distribució i consum de béns i serveis. Cal retornar a una economia real i social, començant per posar fre a l'especulació.

2.- Cal plantejar tipus fiscals que dissuadeixin als especuladors

Hem de plantejar-nos que per treure el poder a l'economia financera i retornar-lo als pobles, el principi de dissuadir eficaçment de l'especulació ha de ser prioritari al principi de qui especula paga. No són adequats tipus baixíssims pensant únicament en la recaptació, serveixi pel que serveixi, i amb la idea que la seva innocuïtat serà acceptada pels mercats financers –és a dir, pels especuladors– cal pensar que cap recaptació és suficient per combatre els mals que origina la pròpia economia especulativa de rapinya i les crisis socials i econòmiques que provoca. Com recentment ha manifestat Jean Ziegler - que fou Relator Especial de l'ONU per al Dret a l'Alimentació entre 2000 i 2008 i que actualment és vicepresident del Consell Assessor del Consell de Drets Humans de Nacions Unides – “La solució a la fam no és donar més, sinó robar menys” i és un fet que el major robatori contra els pobles i ciutadans en tot el planeta es dóna actualment mitjançant la rapinya especulativa.

Això no és obstacle perquè la recaptació resultant del ITF serveixi per a diversos objectius, però pensem que atès que el sistema financer ha d'estabilitzar-se amb el impost i això ha de repercutir positivament sobre les economies dels diversos països desenvolupats i en vies de desenvolupament, la recaptació ha de dirigir-se fonamentalment a combatre les grans xacres de la humanitat, als més desfavorits i, en aquest sentit, podria ser una ajuda important a la consecució dels objectius del Mil·lenni.

3.- El ITF idòniament hauria de ser mundial, però determinades zones podrien començar a implementar-lo

Aquest impost hauria de ser global i hauria de servir para combatre la circulació d'entre 4 i 6 billons de dòlars, segons les estimacions, que es destinen diàriament a l'especulació financera, però, mentre no hagi un consens en el conjunt de la comunitat internacional, la UE o en el seu defecte els països de l'Eurozona serien una base

suficient per adoptar-lo. Tot i els auguris creats per expectatives de fugida de capitals en els països o regions que adoptin l'ITF si no s'adopta a nivell global, tampoc podem oblidar el cercle viciós i pervers que es dona amb aquest supòsit, que actua com etern xantatge a fi que res es mogui tot i la urgent necessitat d'aplicar impostos internacionals de qualsevol tipus. En aquest sentit, tampoc és menys cert que els capitals que primer fugen són els que no tenen cap valor social per ser de caràcter especulatiu i aquesta fugida difícilment afecta als capitals que sustenten la seva inversió en l'economia productiva i que tenen com base economies estables, innovació tecnològica i capital social i/o humà competent. Això és el que ha comprès el govern de Brasil al implantar el seu IOF (impost a les operacions financeres) de forma unilateral i amb un constatable benefici per a la seva economia, donada l'autonomia de què actualment gaudeix el seu govern per implementar mesures monetàries i econòmiques.

4.- La comunitat internacional podria delegar en un organisme democràticament constituït al si de la ONU la gestió del fons generat amb aquest impost

5. LLUITA CONTRA EL FRAU FISCAL I L'ECONOMIA SUBMERGIDA

Les greus dificultats econòmiques que travessa el nostre país en el context de la crisi econòmica i financera mundial, han posat clarament de manifest un abrupte descens dels ingressos tributaris que, tan sols en part, es justifica pel descens de l'activitat econòmica, posant al descobert la fragilitat de la nostra política fiscal, tant a escala estatal com autonòmica.

Això ha obligat al Govern a plantejar-se una controvertida pujada d'impostos a fi de contenir el creixent dèficit públic, que rondarà a finals d'aquest any el 10% del PIB i que amenaça amb mantenir-se en nivells elevats en els propers anys, la qual cosa implica un retall important en el finançament de les administracions públiques i la cobertura dels serveis socials, posant en risc el nostre estat del benestar.

Aquesta circumstància presenta una oportunitat excepcional per afrontar canvis consistents que permetin a la nostra Administració Tributària i Financera millorar de forma rellevant els seus resultats econòmics en quantitat i qualitat.

La nostra classe política haurà d'afrontar el repte de prendre decisions transcendents en aquests moments de dificultat i apostar decididament per un model fiscal que pugui garantir un desenvolupament social i econòmic sostenible.

La ràpida dinàmica dels esdeveniments està afectant a l'economia i a les condicions de treball de forma imprevista i imprevisible en el seu devenir futur.

Sostenim que la lluita contra el frau i l'economia submergida és una prioritat i una necessitat vital urgent i inajornable. El que fins ahir constituïa un problema essencial de justícia tributària en el repartiment de les càrregues públiques avui s'ha convertit en un pressupost necessari per assegurar la supervivència econòmica del nostre model social.

Per què defensem que la lluita contra el frau fiscal i l'economia submergida és una prioritat i una necessitat urgent?

El frau fiscal i l'economia submergida redueixen de forma decisiva els recursos del nostre sistema financer, seria difícil fer una proposta des de la nostra Plataforma d'un sistema tributari just tenint present que uns quants eludirien tal sistema impositiu, mitjançant el mecanisme del frau fiscal.

Això suposaria l'ensorrament complet dels principis de justícia, igualtat i progressivitat en els què es fonamenta la nostra proposta i, per tant, de la finalitat màxima per la qual es va crear la nostra Plataforma.

És important en aquest punt fer un examen de la magnitud del frau fiscal i l'economia submergida:

Fins a 10 diferents estudis i avaluacions d'institucions nacionals i internacionals situen el frau fiscal i l'economia submergida en Espanya entre el 23% i 25% del PIB, estudis que extrapolats a Catalunya situarien la seva taxa d'economia submergida en un 22,3%, mentre que, entre els 15 primers països de la UE, aquesta xifra oscil·la entre el 10 i el 12%.

Això significa que cada any una quarta part de la riquesa generada (PIB) no paga els tributs que li corresponen, i les arques de l'Estat deixen d'ingressar 90.000 milions d'euros; 16.000 milions correspondrien al que s'ha deixat d'ingressar a Catalunya.

Seria valent per part del nostre govern autonòmic afrontar la part de responsabilitat que li pertoca en la lluita contra el frau fiscal i instaurar els mecanismes necessaris per reduir aquest frau a Catalunya, fins assolir xifres properes a les existents en la mitjana dels països de la UE servint així de model a seguir a la resta de l'estat espanyol.

Només reduint en 10 punts el nivell d'economia submergida per equiparar-nos amb la UE, aconseguiríem a nivell estatal una recaptació suplementària de 38.000 milions d'euros, 25.000 dels quals correspondrien a impostos. **No caldria aprovar retallades socials per baixar el dèficit, i les pujades d'impostos ajudarien a augmentar la despesa social i les inversions públiques.**

Amb aquesta fita, hem d'abordar els mecanismes de lluita contra el frau fiscal, no només directament respecte del contribuent en qüestió, també cal analitzar amb més profunditat els òrgans encarregats de garantir la correcta lluita contra el frau fiscal.

Així, aquesta Plataforma proposa els següents punts per obtenir una major eficàcia i millors resultats en la lluita contra el frau.

Reelaborar els sistemes de gestió que permetin reduir el frau, mitjançant l'adopció de les accions següents:

- Un **seguiment** permanent de la situació fiscal de tots els contribuents, tendent a aconseguir el compliment voluntari de les seves obligacions fiscals.
- Un **control** més proper de l'administració tributària sobre els contribuents i la investigació de les activitats econòmiques reals del seu entorn proper, per millorar el control del frau i completar la informació disponible a les bases de dades.
- **Restringir l'opció per la tributació en el sistema de mòduls** exclusivament a l'empresari que vengui els seus productes o serveis únicament al consumidor final (és a dir, sense participar en la producció d'altres béns o serveis).
- **Evitar l'allargament en el temps dels procediments**, per reduir la litigiositat en via administrativa i judicial, mitjançant noves fórmules de comprovació, regularització, liquidació, arbitratge i conciliació, etc., que redueixin els riscos d'insolvència, prescripció i anulació de deutes.
- **Desenvolupar l'ús d'eines modernes de selecció de contribuents** per filtrar amb més rigor les actuacions a realitzar.
- **Desenvolupar programes d'assessorament fiscal** als contribuents i de pedagogia fiscal en mitjans de comunicació i Internet, mitjançant la denúncia dels fraus més habituals, dirigits a millorar la consciència de compliment fiscal dels ciutadans.
- **Excloure als deutors declarats insolvents** del dret a obtenir subvencions, crear empreses, formar part de consells d'administració i ocupar càrrecs i llocs de treball al sector públic, fins que regularitzin la seva situació tributària. Creació de llistats públics de deutors declarats insolvents.

Establir fórmules de coordinació i col·laboració efectiva entre l'Agència Tributària i les Administracions Tributàries de les Comunitats Autònomes, potenciant la corresponsabilitat de les administracions tributàries autonòmiques i la creació de Consorcis Tributaris, amb tres objectius principals:

- 1) **Millorar l'eficàcia** en la lluita contra el frau i l'economia submergida.
- 2) **Profunditzar en la corresponsabilitat** fiscal de les Comunitats Autònomes en la gestió dels tributs que les financien.

3) **Augmentar els recursos financers** d'ambdues administracions (central i autonòmica). Es tracta d'unir els esforços de les administracions tributàries, central i autonòmica en l'eradicació del frau fiscal, amb indubtables avantatges tècniques: millor coneixement de l'entorn i de les pràctiques habituals del negoci local, ampliació dels recursos tècnics i humans destinats a combatre un frau canviant i complex, simplificació de procediments i obtenció d'economies d'escala en la gestió del sistema tributari, a la vegada que es redueix la càrrega fiscal indirecta que suporta el ciutadà.

Establir una fórmula de control pel Parlament, dels resultats de les actuacions de control del frau realitzades per l'Administració Tributària de Catalunya i de les Corts Generals respecte de l'Agència Tributària Estatal, per garantir una gestió transparent i independent.

Es rendiran resultats amb la periodicitat que s'estableixi i almenys una vegada a l'any, mitjançant l'establiment d'un model estàndard que permeti conèixer, amb plena transparència, els resultats de la gestió directa de l'Administració Tributària de Catalunya i de l'Agència Tributària Estatal en la lluita contra el frau.

El model estàndard haurà de contenir informació homogènia per possibilitar el seguiment de la seva evolució en anys successius.

Aquestes fórmules de control s'hauran d'estendre a la gestió d'un futur Consorci Tributari a Catalunya.

La creació d'una Base de Dades Fiscal Única compartida

Com una eina de gestió imprescindible, alimentada amb la informació procedent dels àmbits central i autonòmic, amb la finalitat d'aconseguir un **major coneixement i informació sobre els contribuents i major eficàcia en la gestió dels tributs i en la lluita contra el frau fiscal** per ambdues administracions públiques.

Una interrelació que no solament funciona a nivell d'esferes central i autonòmica, sinó també a escala interministerial, especialment entre els òrgans encarregats del control fiscal (Agència Tributària Estatal), del control laboral (Inspecció de Treball) i de la persecució penal dels presumptes delictes fiscals. falsedat documental o altres relacionats (Administració de Justícia i Fiscalia).

En relació al Delicte Fiscal, cal destacar quatre punts: la reforma de l'article 305 del Codi Penal per eliminar l'excusa absolutòria, la tipificació d'un nou delicte consistent en l'oferiment al mercat de serveis idonis per a la defraudació tributària, un increment de les penes del títol XIV seguint el principi de proporcionalitat penal i garantint el

compliment efectiu de les penes, i finalment incrementar l'especialització de jutges i fiscals i possibilitar que els funcionaris d'Hisenda prestin el seu servei en qualitat de policia judicial en delictes contra la hisenda pública i blanqueig de capitals.

Una gestió moderna del personal i dels recursos materials disponibles

Per crear un bon clima laboral, motivant i donant la màxima responsabilitat que cada empleat pugui assumir segons l'experiència professional acreditada, i en conseqüència, exigint el compliment d'aquesta responsabilitat. Igualment, es reconeixerà legalment el treball que realitzin amb els seus efectes professionals i econòmics.

Necessitat d'adoptar i/o promoure mesures legals i administratives concretes i eficaces per afavorir la transparència i combatre l'evasió, el frau fiscal i blanqueig de capitals realitzat mitjançant els paradisos fiscals o centres financers per a no residents. (ampliat als annexos)

Convé destacar els 8 apartats següents:

5.1.- Que des de l'OCDE i la Comunitat Internacional en el seu conjunt es torni a contemplar com a paradisos fiscals efectius a tots aquells països i/o territoris que de facto segueixen actuant com a centres offshore extraterritorials o per no residents, convenis per prevenir l'evasió fiscal.

5.2.- Que en els òrgans de govern de la UE es debati el fet, que hauria de ser inassumible, que en el seu si existeixin actualment països que són, de fet, centres offshore.

5.3.- Abordar legislativament un exhaustiu control en l'ordenament espanyol de les societats mercantils i entitats financeres registrades en centres financers offshore o extraterritorials de la llista actualitzada del Reial decret 1080/1991.

5.4.- Publicació dels comptes de les corporacions transnacionals país per país.

5.5.- Registre dels beneficiaris efectius de Fundacions i trusts o fideïcomisos fiscals, financeres i judicials de cada jurisdicció.

5.6.- Una cooperació judicial i fiscal efectiva.

5.7.- Sol·licitar al govern d'Espanya una honesta i autèntica política de transparència pública.

5.8.- Demanar al Govern d'Espanya un canvi radical en la seva voluntat real per combatre l'enorme frau fiscal existent.

6. ANNEXOS

6.1 PROPOSTES DE FISCALITAT AMBIENTAL PER A L'ÀMBIT AUTONÒMIC CATALÀ

Introducció

La fiscalitat ambiental és un instrument econòmic que, mitjançant l'ús de figures impositives, incentiva canvis en el comportament per tal d'afavorir bones pràctiques ambientals.

En aquest sentit, generalment els impostos ambientals es fonamenten en el “principi de qui contamina, paga”. Tanmateix, cal tenir present que són instruments que han de complementar-se amb altres mesures polítiques de caràcter normatiu, principalment per dos motius:

- a) La contaminació que es produeix, tot i complir les normes, no ha de ser, necessàriament, a cost zero per al seu causant.
- b) És necessari limitar normativament certes pràctiques que no s'han de permetre tot i que el seu causant pagui: el “principi de qui contamina, paga” no pot derivar en “qui pot pagar pot contaminar”.

Els cost de la gestió que moltes activitats externalitzen cap a la resta de la societat catalana està al voltant dels 8.000 milions d'euros/any¹. Aquesta situació, injusta en moltes ocasions, s'ha de fer visible, i ser corregida de manera ordenada. La fiscalitat pot contribuir a la internalització progressiva d'aquests costos, tot atenent les disfuncions que es puguin generar.

Cal tenir en compte que l'objectiu d'aquestes propostes no és recaptar més (per finançar despeses o per finalitats redistributives), sinó recaptar diferent, incidint sobre els comportaments amb una finalitat ambiental. Tot i això, cal recordar que a Catalunya (i a tot l'Estat) tenim una menor pressió fiscal, per sota de la mitjana de la Unió Europea, de manera que hi ha marge per a valorar noves mesures si fos recomanable.

---

¹ Dada presentada per la Generalitat de Catalunya durant el procés de participació de l'Estratègia per al Desenvolupament Sostenible de Catalunya.

Les propostes de fiscalitat ambiental realitzades en aquest document se centren de forma pràcticament exclusiva en l'àmbit autonòmic, malgrat les importants possibilitats d'aplicació d'instruments fiscals en l'àmbit estatal o local. Es tracta de situar referències operatives i concretes que podrien ser introduïdes a la normativa catalana amb relativa facilitat, partint de la voluntat política dels legisladors

Totes les propostes tenen un encaix legalment viable en el marc normatiu català. De fet, força de les propostes presentades ja tenen precedents en altres comunitats autònomes o bé suposen modificacions de tributs ja existents a Catalunya. Totes les propostes s'acompanyen d'exemples d'aplicació existents en altres comunitats autònomes (sempre que existeixen) o bé en altres països.

Existeixen molts àmbits d'actuació en matèria de fiscalitat ambiental però, amb la voluntat de concretar, les propostes que es formulen a continuació se centren en els següents àmbits: contaminació atmosfèrica, residus, aigua i energia nuclear.

El format de les propostes és divers. Segons el cas, es tracta de modificar normatives existents, crear noves figures impositives o incentivar beneficis fiscals.

Propostes de fiscalitat ambiental sobre la contaminació atmosfèrica

1.1 Altres experiències autonòmiques

A Castella-la Manxa, la Llei 16/2005, de 29 de desembre, de l'impost sobre determinades activitats que incideixen en el medi ambient i el tipus autonòmic de l'impost sobre les vendes minoristes de determinats hidrocarburs grava, entre d'altres activitats, instal·lacions que emetin a l'atmosfera diòxid de sofre (SO_2), diòxid de nitrogen (NO_2) i de qualsevol altre compost oxigenat del sofre o del nitrogen. La base imposable és igual a les tones equivalents d'emissions de SO_2 i de NO_2 . El tipus impositiu incrementa segons diferents intervals creixents de tones anuals emeses de contaminant.

Per la seva banda, a Andalusia, la Llei 18/2003, de 29 de desembre, per la qual s'aproven mesures fiscals i administratives i les seves posteriors modificacions, creà, entre d'altres, un impost sobre l'emissió d'òxids de sofre (SO_x), òxids de nitrogen (NO_x) i diòxid de carboni CO_2 . La base imposable són les unitats contaminants, calculades

mitjançant una fórmula que agrega les emissions dels tres contaminants. El tipus impositiu augmenta segons diferents intervals creixents d'unitats contaminants. El gravamen del CO₂ només s'aplica sobre aquells grans emissors no sotmesos al règim de comerç de drets d'emissió.

A Múrcia, la Llei 9/2005, de 29 de desembre, de mesures tributàries va suposar la creació, entre d'altres, d'un l'impost sobre les emissions atmosfèriques que contempla les substàncies contaminants que es relacionen a la "Directiva 2001/81/CE, de 23 de octubre, sobre techos nacionales de emisión de determinados contaminantes atmosféricos". Aquesta normativa posa límits a les emissions nacionals de contaminants acidificants i eutrofitzants i de precursors d'ozó, com són el SO₂, NO_x, compostos orgànics volàtils (COV) i amoníac (NH₃). La base imposable correspon a la suma d'unitats contaminants obtingudes dividint la quantitat total de cada substància emesa en el període impositiu, entre un valor de referència que és el llindar a partir del qual un contaminant apareix al PRTR. S'estableixen diferents tipus impositius que augmenten per a intervals creixents d'unitats de contaminació.

A Aragó, la Llei 13/2005, de 30 de desembre, de mesures fiscals i administratives en matèria de tributs cedits i tributs propis de la Comunitat Autònoma d'Aragó creà, entre d'altres, un tribut que grava les emissions de contaminants a l'atmosfera. La base imposable de l'impost són les tones equivalents emeses a l'atmosfera de SO₂, NO₂ i CO₂. Tant en el cas aragonès com en el murcià, l'impost s'aplica a partir del llindar establert en el PRTR. Els tipus impositius són constants.

1.2 Propostes per a Catalunya

Es considera adient **gravar les emissions de SO_x, NO_x i CO₂**, a excepció dels sectors sotmesos al règim de comerç de drets d'emissió², que per aquest últim contaminant estarien exempts del gravamen autonòmic, tal i com fan a les comunitats d'Andalusia, Múrcia i Aragó.

Pels nous tributs sobre les emissions de SO_x, NO_x i CO₂ es proposa una base imposable igual a les tones equivalents de SO₂, NO₂ i CO₂. Es recomana establir un llindar per sota

² Sectors de generació d'electricitat, de refinament, de producció i transformació de metalls fèrrics, ciment, calç, vidre, ceràmica i pasta de paper. Les instal·lacions sotmeses en alguns casos han de superar una determinada capacitat. Aquests sectors s'estima que representen el 45% de les emissions totals de gasos d'efecte hivernacle.

del qual no s'hi estigui subjecte, que podria coincidir amb els límits del PRTR (150, 100, 100.000 t/any, respectivament). Com que el cost ambiental de les emissions d'aquests contaminants no és marginalment creixent, no es considera oportú optar per intervals creixents, tal i com sí succeeix en altres comunitats autònomes, sinó per tipus impositius constants. Es proposa que el gravamen unitari de les emissions de NO_x sigui sensiblement superior al de les d'SO_x.

Pel que fa a l'impost sobre el CO₂, tenint en compte les dades declarades al PRTR-CAT corresponents a l'any 2008, pagarien aquest impost instal·lacions de gestió de residus (dipòsits de residus o EDARs) o de la indústria agroalimentària, i les instal·lacions de sectors sotmesos al comerç d'emissió que no assoleixin la capacitat de producció o producció fixada pel règim del comerç d'emissió de gasos d'efecte hivernacle. El tipus impositiu del CO₂ es proposa que sigui semblant al preu de venda d'una tona de CO₂ al mercat de drets d'emissió.

Es podria considerar eximir aquelles emissions per a les quals, voluntàriament, l'empresa s'hagi sotmès a un programa certificat de compensació d'emissions. També quedarien excloses les reduccions resultants de l'adhesió al Programa d'Acords Voluntaris per a la Reducció de les Emissions de Gasos d'Efecte Hivernacle que ha aprovat la Generalitat de Catalunya recentment.

Propostes de fiscalitat ambiental sobre els residus

1.3 Propostes de modificació dels cànon sobre la disposició del rebuig dels residus municipals

La Llei 8/2008, del 10 de juliol, de finançament de les infraestructures de gestió de residus i dels cànon sobre la disposició de rebuig dels residus, regula els cànon sobre la disposició del rebuig dels residus, que en graven l'abocament i la incineració.

L'import del cànon és de 10 €/tona de residus municipals destinats a dipòsit controlat i de 5 €/tona per aquells lliurats a instal·lacions d'incineració de residus. Per als residus municipals procedents dels ens locals que no han iniciat el desenvolupament de la recollida selectiva de la fracció orgànica, d'acord amb el projecte de desplegament aprovat per l'Agència de Residus de Catalunya, l'import del cànon és de 20 €/tona en

el cas que siguin destinats a dipòsits controlats, i de 15 €/tona pels residus incinerats. Són subjectes passius del cànon els ens locals titulars del servei de gestió de residus municipals i els productors de residus municipals que no són objecte del servei municipal de recollida.

La Llei també regula el Fons de gestió de residus, la Junta de Govern del qual acorda cada any els criteris que determinen la distribució de la recaptació de fons procedents dels cànon. Els beneficiaris d'aquests recursos són els ens locals, tant municipals com supramunicipals, dedicats a la gestió de residus municipals, que són compensats entre altres pels costos del desplegament de la recollida selectiva de la fracció orgànica. Tanmateix, la darrera modificació anual dels criteris de retorn del cànon desafavoreix clarament als municipis que, gràcies a la implantació d'un bon sistema de recollida selectiva, obtenen una FORM amb un menor nivell d'impropis (sobretot es dona en municipis amb recollida selectiva porta a porta).

Partint de la situació actual es proposen les següents modificacions:

- **Incrementar els tipus impositius tant d'abocament com d'incineració.** A nivell europeu, força països tenen impostos amb imports superiors, tant pel que fa a l'abocament de residus (per exemple: Flandes, 21,2 – 79,56 €/t (2007); Valònia, 35 – 150 €/t (2007); Itàlia, 5,17 – 25,82 €/t (2009); Regne Unit, 44,90 €/t (2009)), com sobre la incineració (per exemple: Flandes, 7,43 €/t (2007); Dinamarca, 44,32 €/t (2010)). Davant la necessitat de continuar incrementant els nivells de recollida selectiva i pensant en la reducció d'ingrés que això suposarà per al Fons de gestió de residus, es considera adient que des del Govern es promogui un increment dels tipus impositius dels cànon de residus. A diferència de continuar reduint els retorns del cànon com a conseqüència de les baixades en la recaptació, es proposa mantenir bàsicament els retorns a base de pujades sostingudes dels tipus impositius. Atès el caràcter finalista d'aquest tribut, aquesta mesura pràcticament no suposa un increment per al conjunt dels municipis. En aquest sentit, l'annex 9 del PROGEMIC estableix que, considerant les previsions de generació i nivells de recollida selectiva de residus del mateix pla, per tal de mantenir els retorns unitaris caldria que els tipus impositius del cànon augmentessin un 114%.

- **Prioritzar el retorn per recollida selectiva de FORM davant del concepte destinat a tractament de la FORM o altres conceptes.** Aquesta modificació es justificaria pel fet que si es fa una bona recollida en origen de la FORM el tractament d'aquesta i de les altres fraccions serà menys costós. D'aquesta manera, a banda de continuar incentivant la quantitat de matèria orgànica recollida, guanyaria pes l'incentiu per la millora de la qualitat.
- **Establir un retorn per compostatge casolà,** que actualment es veu desincentivat pel cànon.

1.4 Proposta de creació d'un cànon sobre la disposició de residus industrials

L'impost sobre el dipòsit de residus perillosos d'Andalusia està regulat per la Llei 18/2003, de 29 de desembre, per la qual s'aproven mesures fiscals i administratives. Aquest impost estableix com a fet imposable el dipòsit de residus perillosos en abocadors públics o privats, i el dipòsit temporal de residus perillosos en instal·lacions pròpies del productor prèviament al seu tractament un cop s'han superat els terminis legals per a aquest dipòsit. Com a Madrid, en resten exempts els residus municipals. La base imposable és el pes dels residus perillosos i el tipus impositiu és de 35 €/t pels residus perillosos valoritzables i 15 €/t pels residus perillosos no valoritzables.

L'impost sobre l'emmagatzematge o dipòsit de residus de Múrcia, regulat per la Llei 9/2005, de 29 de desembre, de Mesures Tributàries en matèria de Tributs Cedits i Tributs Propis, estableix com a fet imposable l'emmagatzematge de residus amb caràcter definitiu o temporal, entregats a abocadors públics i privats. També en resten exempts els residus municipals. La base imposable és el volum i pes dels residus i el tipus impositiu és de 15 €/t pels residus perillosos, 7 €/t pels residus no perillosos i 3 €/m³ pels residus procedents de la construcció o demolició.

A Catalunya actualment es dóna la paradoxa que només els residus industrials menys problemàtics –els assimilables a municipals– paguen cànon (el cànon sobre la disposició de residus municipals). A més, es dóna també la contradicció que tot i ser un ingrés provinent dels generadors de residus industrials la recaptació es troba afectada a polítiques de residus municipals.

Partint d'això es proposa establir un impost sobre els residus industrials el fet imposable del qual siguin els residus destinats a tractament finalista, tant abocament com incineració. La Llei de creació d'aquest tribut podria també recollir el seu caràcter finalista, afectant la recaptació a polítiques preventives de gestió dels residus industrials, de manera que el tribut fos globalment neutre per al sector amb un funcionament similar al cànon sobre residus municipals.

Propostes de fiscalitat ambiental sobre energia

1.5 Altres experiències autonòmiques

Les Comunitats Autònomes tenen capacitat per aplicar deduccions sobre els impostos autonòmics o sobre els trams autonòmics dels impostos estatals.

En aquest sentit, la Comunitat Valenciana mitjançant la Llei 13/1997, de 23 de desembre, del tram autonòmic de l'impost sobre la renda de les persones físiques (IRPF) i la resta de tributs cedits (art. 4), estableix una deducció del 5% de les quantitats invertides pel contribuent en l'adquisició d'instal·lacions o equips destinats a l'aprofitament de les fonts d'energia renovable en l'habitatge habitual, en el marc de programes, convenis o acords amb l'Administració, la qual haurà d'expedir la certificació acreditativa que la inversió s'ajusta a les condicions establertes.

A Extremadura, la Llei 7/1997, de 29 de maig, de mesures fiscals sobre la producció i el transport d'energia que incideixin sobre el medi ambient, modificada per la Llei 8/2005, de 27 de desembre, de reforma en matèria de tributs propis, estableix un impost que afecta, entre altres, béns, instal·lacions i estructures destinades a les activitats de producció, emmagatzematge i transformació d'energia elèctrica. La base imposable és la producció bruta mitjana d'energia elèctrica dels darrers tres exercicis, amb un tipus impositiu més elevat per l'energia elèctrica d'origen termonuclear.

Per la seva banda, a Castella-la Manxa hi ha la Llei 16/2005, de 29 de desembre, de l'impost sobre determinades activitats que incideixen en el medi ambient i el tipus autonòmic de l'impost sobre les vendes minoristes de determinats hidrocarburs grava la producció termonuclear d'energia elèctrica i l'emmagatzematge de residus radioactius. En el cas de la producció termonuclear, la base imposable és la producció anual bruta d'electricitat mesurada en megawatts hora i el tipus impositiu és fix. Pel

que fa a l'emmagatzematge de residus radioactius, la base imposable és la quantitat de residus emmagatzemats a les pròpies centrals nuclears, expressada en quilograms d'urani total que contenen si es tracta de residus d'alta activitat, o en metres cúbics emmagatzemats si es tracta de residus d'activitat mitjana i baixa.

A Andalusia també hi ha un impost (Llei 18/2003, de 29 de desembre, per la qual s'aproven mesures fiscals i administratives) sobre l'emmagatzematge de residus nuclears entrants a un cementiri de residus nuclears de baixa i molt baixa activitat (El Cabril). En aquest cas, però, no seria traslladable a Catalunya perquè aquí no hi ha instal·lacions d'aquest tipus.

1.6 Propostes per a Catalunya

Es proposa l'establiment a Catalunya d'una deducció significativa a la quota íntegra autonòmica de l'IRPF per a inversions en l'àmbit domèstic en matèria d'aprofitament d'energies renovables (que no siguin obligatòries legalment) o en mesures d'estalvi i eficiència.

Es considera adient la creació d'un impost, amb un tipus impositiu constant, que gravi la producció termonuclear d'energia elèctrica, la base imposable del qual siguin els MWh produïts. Pel que fa a l'emmagatzematge dels residus generats per aquesta activitat, es proposa la creació d'un impost que els gravi. La base imposable seria el volum de residu emmagatzemat a les piscines o en magatzems temporals individualitzats de les centrals amb un tipus impositiu constant. Aquest impost podria tenir un caràcter finalista, adreçat al desenvolupament de noves instal·lacions de generació renovable en l'entorn de les centrals nuclears.

Propostes de modificació del cànon de l'aigua³

La Llei 6/1999, de 12 de juliol, d'ordenació, gestió i tributació de l'aigua, creà el cànon de l'aigua, un impost amb finalitat ecològica en vigor des de l'abril de l'any 2000. El fet imposable és l'ús de l'aigua i contaminació que el seu abocament, una vegada

³ Les polítiques hídriques practicades per a Catalunya ens situen en una bona posició respecte la resta de l'Estat. Difícilment es poden trobar exemples de referència en aquest vector ambiental.

utilitzada, pot produir. L'impost afecta els usos domèstics, usos industrials i assimilables, usos agrícoles i usos ramaders. Les entitats subministradores d'aigua són les encarregades de la gestió i recaptació del cànon de l'aigua.

La dotació bàsica del cànon de l'aigua es basa en unitats de convivència de 3 persones. El primer tram (on hi ha més del 70% de les llars) és de 10 m³ mensuals, considerant un consum de 3 m³ per persona al mes (100 litres per persona i dia), més 1 m³ per l'habitatge. Per unitats de convivència superiors es pot sol·licitar l'ampliació dels trams del cànon, obtenint 3 m³ per persona addicionals. Per contra, existeix un mínim de facturació de 6 m³ per abonat i mes.

Pels usos industrials, s'estableix un tipus de gravamen general (0,1340 €/m³), que varia amb l'aplicació de diferents coeficients en funció de l'ús, i un altre d'específic en funció de la contaminació. En el cas dels usos agrícoles, en resten exempts sempre i quan no hi hagi contaminació. Pel que fa als usos agrícoles no exempts i els usos ramaders, no estan subjectes al pagament del cànon per l'ús de l'aigua (gravamen general); només han de pagar el cànon si produeixen contaminació en cas que aquesta sigui de caràcter especial en naturalesa o quantitat. Destaca la reducció a la meitat del gravamen general en l'àmbit territorial de les conques intercomunitàries de Catalunya.

Pel que fa a la sostenibilitat econòmica del servei, segons la Directiva Marc de l'Aigua (DMA), 2000/60/CE, "els Estats Membres han de garantir en la seva política tarifària, el principi de recuperació dels costos dels serveis relacionats amb l'aigua, inclosos els ambientals i els del recurs". Per tant, és necessari que es recuperin la totalitat dels costos de gestió del cicle de l'aigua (construcció, manteniment, gestió i explotació d'infraestructures hidràuliques, i preservació i millora de la qualitat del medi hídric). Actualment els ingressos derivats del cànon de l'aigua donen per cobrir poc més del 60% del seu cost,⁴ fet que genera un endeutament de l'Agència Catalana de l'Aigua reduint la capacitat per fer front a les inversions requerides per al compliment de la DMA.

Tenint en compte això, es plantegen les següents propostes de modificació:

---

⁴ Prat, N. "Valors i preu de l'aigua". *El Periódico de Catalunya*. (31 d'octubre de 2008)

- Propostes generals:
  - **Desenvolupar un nou model de cànon que tendeixi a recuperar el 100% dels costos necessaris per a la implantació de la DMA.** Aquest objectiu s'hauria d'assolir progressivament de manera col·lectiva, modulant correctament la seva aplicació tenint en compte la capacitat econòmica dels diferents contribuents.
  - **Corresponsabilitzar els ens locals del finançament del sanejament de l'aigua.** Formalment, el sanejament és una competència municipal, si bé és *de facto* assumida per l'ACA. Un futur escenari on efectivament els ens locals exercissin aquesta competència tindria com a avantatge una major corresponsabilitat per part seva en el control de les activitats que es duen a terme en els seus territoris. Tanmateix, hauria d'anar acompanyat del corresponent instrument financer.

- Propostes per al consum domèstic:
  - **Tractar de manera diferent cada família d'acord amb el nombre de membres.** No és just ni incentivador que una família de tres membres pagui el mateix per metre cúbic que una persona que viu sola i té aquest mateix consum.
  - **Reducció del tram fix actual de 6 m³ mensuals per família a un tram fix absorbible per membre,** és a dir, que doni dret a un consum mínim per persona, beneficiant sectors de població amb pocs recursos que passarien a pagar un preu fix per accedir a aquest consum

- Propostes per als usos no domèstics:
  - **Revisar l'exempció general als usos agraris.** L'establiment d'un gravamen, encara que fos amb una quantia mínima, generaria un incentiu vers l'estalvi que ara pràcticament no existeix (incentiu per a l'ús d'un sistema de reg més eficient, minimització de les pèrdues d'aigua, etc.). Aquestes mesures no qüestionen la necessària aportació de recursos públics cap a aquest sector, justificada pels beneficis que aporten a la societat, però aquesta aportació no hauria de ser en forma d'aigua (o combustible) subvencionat. Aquesta exempció es podria justificar i mantenir en el següents casos:
    - Acords per a la reducció voluntària de consums d'aigua.

- Quan no existeixi cap mena d'aportació de elements químics de síntesi a l'aigua, i per tant no siguin necessaris tractaments de depuració.
- En superfícies dedicades a la producció ecològica certificada.
- **Revisar l'exempció del gravamen general al sector ramader**, la qual és especialment injustificable des d'un punt de vista ambiental, tenint en compte la problemàtica de contaminació de les aigües produïda per aquest sector.
- **Anular l'exempció a les administracions públiques** per incentivar també a aquestes a fer un ús eficient de l'aigua.
- **Eliminar el tracte preferent als usuaris de les conques intercomunitàries** (Ebre, Sènia i Xúquer).
- **Gravar més fortament l'aigua envasada**. Això es podria aconseguir creant un impost específic o bé incrementant fortament el cànon de l'aigua per aquest ús. Aquesta activitat s'apropia del recurs per comercialitzar-lo a un preu molt més elevat que el preu de subministrament públic. Tant l'apropiació mateixa del recurs com la producció de residus d'envasos que genera el seu consum, comporta uns impactes ambientals que justifiquen un gravamen més intensiu.
- **Gravar les captacions d'aigua de les instal·lacions industrials d'acord amb el seu impacte ambiental**, singularment aquelles que afectin amb major intensitat el manteniment del cabal ecològic dels cursos fluvials de la respectiva conca hidrogràfica.

6.2 Impost a les Transaccions Financeres (ITF)

Des de la Plataforma instem al Parlament de Catalunya a que elabori i sotmeti a aprovació una moció a favor de “La creació d’un nou impost a les transaccions financeres (ITF)” així como que sigui traslladada aquesta proposta al Parlament Espanyol pels grups polítics catalans.

Exposició de motius:

Estem patint una crisi severa generada en l’epicentre del sistema financer dels EE.UU i que la absoluta falta de regulació bancària, en els moviments de capitals i de l’enginyeria financer han estès per tot el sistema financer mundial. Aquesta crisi ha estat comparada amb la crisi provocada pel crack de la Borsa de New York de 1929, que fou el resultat de l’explosió de la bombolla especulativa creada en el valor de les accions i que suposà la Gran Depressió dels anys 30. Fou John Maynard Keynes qui, en la seva Teoria General defensa la necessitat de reduir l’excessiva liquiditat dels mercats i, amb aquest objectiu, proposa gravar amb un oneros impost estatal les transaccions financeres i que afecti sobretot a les especulatives que operen en el curt termini. Proposa així una ITF que tindria un efecte estabilitzador dels actius financers i milloraria el creixement econòmic i l’ocupació.

La pèrdua de la convertibilitat dòlar-or el 1971 suposa fluctuacions imprevisibles en els tipus de canvi, inestabilitat de les monedes i camp lliure a l’especulació. La necessitat que tenen els especuladors de diversificar els riscos – no posar tots els ous en el mateix cistell – porta a diversificar les inversions i liberalitzar els mercats per poder passar sense risc d’uns actius a d’altres, amb aquesta finalitat es promouen legislacions que suposen la liberalització dels mercats de capital i de canvi. Això comporta una economia internacional fortament especulativa que canvia la naturalesa mateixa del mercat, l’economia especulativa s’imposa a l’economia productiva.

L’explosió especulativa en els mercats de canvi de divises - originada per la pèrdua de paritat dòlar-or, la disminució dels costos de transacció amb els avenços tecnològics i la liberalització dels mercats de capital i de canvi - porta a James Tobin l’any 1972 a efectuar una proposta per regular els mercats de canvi. La proposta consisteix en imposar a nivell mundial un impost als intercanvis de divises que a l’inici proposa amb un tipus entre el 0’5% i l’1%, i amb una rebaixa posterior de la franja inferior al 0’25% i, fins i tot, al 0’1%. Aquest impost serviria per dissuadir de les operacions especulatives de canvi que es donen en el curt termini; és el que anomena “llançar uns granets de sorra als engranatges massa ben lubricats de les finances internacionals”. Tobin coincideix amb Keynes en que l’excessiva mobilitat i liquiditat en els mercats financers socava la funció dels governs i assegura que aquest impost significarà que els governs puguin seguir polítiques econòmiques autònomes i sobiranes en benefici seu.

L'ascensió ideològica en aquest moment dels neo-cons en el món anglosaxó impedeix que la proposta de Tobin sigui tinguda en consideració. És, de nou, el 1997 quan Ignacio Ramonet i ATTAC recuperen la idea d'una "Tasa Tobin". Una sèrie d'episodis de descontrol en los mercats financers, como el crash de les borses internacionals a l'octubre de 1987, la crisi del sistema monetari internacional de 1992 i 1993, la crisi del peso mexicà de 1994, la tempesta borsària de 1997, o sobretot la crisi dels mercats asiàtics de 1998, qüestionen les polítiques de liberalització financera que les originaren. El 1997 I. Ramonet, en un conegut article en *Le Monde Diplomatique* titulat "Desarmar els mercats", proposa reformular la idea de J.Tobin i crear un impost a les transaccions canviàries a fi d'estabilitzar, diu, els mercats financers. Tot i això, són els moviments altermundistes i més específicament ATTAC els que venen defenent des de llavors la creació d'un impost internacional sobre les transaccions canviàries (ITC) el objectiu del qual seria doble: El primer objectiu coincideix amb el de J.Tobin, i és el de dissuadir dels moviments de capital especulatiu que es donen en el curt termini; són els anomenats "capitals golondrina", no així dels que tenen la finalitat d'inversió productiva i que es donen en terminis més llargs. El segon objectiu és el de recaptar mitjançant l'impost un important fons que, en principi, el moviment altermundista pretén redistribuir per cobrir les necessitats urgents i de desenvolupament dels països del sud.

Tanmateix, l'experiència constata que un impost del 0'1 al 0'5% sobre operacions canviàries, no pot impedir les crisis financeres que els atacs especulatiu puntuals contra una moneda poden originar. En el moment àlgid de la crisi de 1997 a Indonèsia, la moneda nacional va perdre fins a un 50% del seu valor i en proporcions importants en altres països de l'Est asiàtic. Com un motiu actual, s'hauria de citar com aquest mateix any l'economia espanyola ha sigut objecte d'un atac especulatiu acordat per alguns excelsos dels mercats financers. Atac planificat en una reunió de la qual va informar el diari *Wall Street Journal* el febrer d'aquell mateix any. Aquest atac es va planificar en el marc d'un atac general al euro i a les economies dels països de la Mediterrània mitjançant el seu deute.

Davant d'aquest tipus d'atacs especulatiu, l'economista alemany Paul Bernd Spahn va proposar un impost a dues bandes o de doble alíquota; en períodes ordinaris de funcionament dels mercats financers els tipus serien baixos, però en moments d'atacs intensius i/o planificats contra les monedes s'adoptaria automàticament i puntual una banda superior de l'impost de forma que dissuadís absolutament dels moviments especulatiu. Aquesta banda la situa en tipus del 50% i superiors.

No obstant això, l'especulació financera no es centra exclusivament en els mercats de canvi de divises, tot i que aquests siguin els més castigats. La desregulació bancària i financera en general, així com la llibertat absoluta en els mercats fa que els grans

capitals puguin passar d'uns actius a altres en busca del benefici i evitant les incipients regulacions en determinats mercats. És molt coneguda la inversió especulativa dels billonaris fons d'inversió ubicats per regla general en els opacs paradisos fiscals o centres offshore extraterritorials, o dels fons de pensions anglosaxons, asseguradores, fons sobirans i, en general, dels anomenats inversors institucionals i que en les seves carteres d'inversió es distribueixen entre diferents actius equilibrant i distribuïnt riscos.

Després del crack de la borsa de New York del 29, la inversió d'aquests fons especulatius se ha centrat en múltiples motius com les divises, els valors, els bons i en particular bons del deute dels estats, obligacions, els títols d'hipoteques, els mercats de futurs dels aliments i de combustibles fòssils, els productes derivats i qualsevol producte sobre el qual l'avarícia de les poderoses finances puguin treure un ràpid benefici sense que els importi en absolut els efectes nocius i, fins i tot, criminals que provoquin arreu del món. És per això que diversos actors, tant governamentals, com ONG i moviments socials, vénen proposant des de diverses òptiques en els darrers anys una modalitat d'impost que gravi a tot tipus de transaccions financeres, un ITF (Impost a les transaccions financeres).

Des del punt de vista de la nostra plataforma, un conjunt de bases i tipus impositius agrupats sobre el comú denominador de ITF hauria de reunir les característiques següents:

1.- Actuar sobre tot tipus de transicions financeres:

Per donar una mesura justa de l'especulació actual cal assenyalar que l'economia especulativa de la qual hem parlat, dirigida pels grans capitals i orientada a crear valor sobre els diversos productes financers incidint en les fluctuacions en els seus respectius mercats, l'anomenada economia virtual o economia de casino multiplica per 60 els intercanvis de l'economia real, és a dir, els d'aquella economia que té lloc mitjançant els intercanvis en la producció, distribució i consum de béns i serveis. Cal retornar a una economia real i social, començant per posar fre a l'especulació.

2.- Cal plantejar tipus fiscals que dissuadeixin als especuladors:

Hem de plantejar-nos que per treure el poder a l'economia financera i retornar-lo als pobles el principi de dissuadir eficaçment de l'especulació ha de ser prioritari al principi de qui especula paga. No són adequats tipus baixíssims pensant únicament en la recaptació, serveixi pel que serveixi, i amb la idea que la seva innocuïtat serà acceptada pels mercats financers –és a dir, pels especuladors– cal pensar que cap recaptació és suficient per combatre els mals que origina la pròpia economia especulativa de rapinya i les crisis socials i econòmiques que provoca. Com recentment ha manifestat Jean Ziegler - que fou Relator Especial de l'ONU per al Dret a

l'Alimentació entre 2000 i 2008 i que actualment és vicepresident del Consell Assessor del Consell de Drets Humans de Nacions Unides – “La solució a la fam no és donar més, sinó robar menys” i és un fet que el major robatori contra els pobles i ciutadans en tot el planeta es dona actualment mitjançant la rapinya especulativa.

Això no és obstacle perquè la recaptació resultant del ITF serveixi per a diversos objectius, però pensem que donat que el sistema financer ha d'estabilitzar-se amb el impost i això ha de repercutir positivament sobre les economies dels diversos països desenvolupats i en vies de desenvolupament, la recaptació ha de dirigir-se fonamentalment a combatre les grans xacres de la humanitat, als més desfavorits i, en aquest sentit, podria ser una ajuda important a la consecució dels objectius del Mil·lenni.

3.- El ITF idòniament hauria de ser mundial, però determinades zones podrien començar a implementar-lo.

Aquest impost hauria de ser global i hauria de servir para combatre la circulació d'entre 4 i 6 billons de dòlars, segons les estimacions, que es destinen diàriament a l'especulació financera, però, mentre no hagi un consens en el conjunt de la comunitat internacional, la UE o en el seu defecte els països de l'Eurozona serien una base suficient per adoptar-lo. Tot i els auguris creats per expectatives de fugida de capitals en els països o regions que adoptin l'ITF si no s'adopta a nivell global, tampoc podem oblidar el cercle viciós i pervers que es dona amb aquest supòsit, que actua com etern xantatge a fi que res s'endegui tot i la urgent necessitat d'aplicar impostos internacionals de qualsevol tipus. En aquest sentit, tampoc és menys cert que els capitals que primer fugen són els que no tenen cap valor social per ser de caràcter especulatiu i aquesta fugida difícilment afecta als capitals que sustenten la seva inversió en l'economia productiva i que tenen com base economies estables, innovació tecnològica i capital social i/o humà competent. Això és el que ha comprès el govern de Brasil al implantar el seu IOF (impost a les operacions financeres) de forma unilateral i amb un constatable benefici per a la seva economia, donada l'autonomia de què actualment gaudeix el seu govern per implementar mesures monetàries i econòmiques.

4.- La comunitat internacional podria delegar en un organisme democràticament constituït al si de la ONU la gestió del fons generat amb aquest impost.

Per tot el que hem exposat considerem necessari:

- Instar al Govern de la Generalitat, als diversos nivells de govern en Catalunya, als diversos partits i forces polítiques i a la ciutadania en general a que manifestin el seu recolzament a un ITF (impost a les transaccions financeres).
- Instar al Govern de la Generalitat i als diversos ajuntaments catalans a que aprovin mocions en aquest sentit i a les diverses forces polítiques catalanes amb representació parlamentària a que traslladin la necessitat d'aquest impost al Parlament Espanyol i al Parlament Europeu.
- Entenem que aquest impost ha d'afectar a la totalitat dels mercats financers subjectes a moviments especulatius i ha de ser suficientment onerosos per dissuadir de l'especulació, tant en períodes ordinaris, com en períodes extraordinaris d'atacs especulatius intensius, moments en els quals els tipus han de pujar ostensiblement per frenar els esmentats atacs.
- L'extensió geogràfica de dita mesura fins que no s'assoleixi un consens mundial ha de plantejar-se i adoptar-se a la UE o como a mínim, si això no fóra possible davant l'oposició d'alguns països que generen part del seu PIB amb els guanys dels seus centres especulatius, s'hauria de plantejar sèriament i amb decisió a la Zona euro.

6.3 Combat contra els paradisos fiscals

S'han d'adoptar i/o promoure mesures legals i administratives concretes i eficaces per afavorir la transparència i combatre l'evasió, el frau fiscal i blanqueig de capitals realitzat mitjançant els paradisos fiscals o centres financers per a no residents.

El Govern i el Parlament de Catalunya han d'assumir una part menor de responsabilitat en relació a les seves competències, però al mateix temps d'acord amb les formacions polítiques catalanes han d'instar al Govern de l'Estat, que ens representa a les organitzacions internacionals, a que en l'exercici de la seva responsabilitat davant la ciutadania de Catalunya adopti polítiques i mesures en aquest sentit.

Les mesures tributàries per optimitzar la lluita contra el frau fiscal adoptades fins ara pel Govern d'Espanya han incidit fonamentalment en els contribuents declarants, ignorant sistemàticament els informes fets públics pels Inspectors i Tècnics d'Hisenda de l'Estat, en la mesura que aquests assenyalen als paradisos fiscals com les plataformes per fer grans evasions d'impostos a Espanya, el frau fiscal i el blanqueig de capitals generats per activitats delictives i impulsades per una criminalitat organitzada.

Hem d'assenyalar l'escassa ambició política de l'OCDE i del G-20 al modificar la seva definició de referència de l'any 2000 fent desaparèixer de la seva llista negra de

paradisos fiscals tots els països inclosos, amb l'argument que aquests territoris han firmat un mínim de 12 acords bilaterals d'intercanvi d'informació amb altres jurisdiccions a petició de part i per a casos concrets. És dona la circumstància que molts d'ells han firmat els esmentats acords amb països amb mínima circulació financera, o en molts casos altres paradisos fiscals. La llista de paradisos fiscals de l'OCDE a l'any 2000 estava constituïda per 35 paradisos fiscals i un bon nombre de territoris no cooperants.

En realitat, a tots els efectes, segueix existint un important nombre de jurisdiccions que constitueixen centres financers offshore complint les característiques fonamentals d'opacitat associada al secret bancari i a la nul·la o baixa tributació sent, per altra part, molt accessibles donada la facilitat que estableixen per constituir en elles sucursals financeres o empreses instrumentals, així com la facilitat d'operar amb la Banca electrònica o altres mitjans a internet. El problema és que en aquest moment les institucions internacionals i governs no les consideren paradisos fiscals, tot i que segueixen actuant bàsicament com a tals, com s'admet fins i tot en documents d'alguns països del G-20 com Brasil. Sent, a més a més, que l'intercanvi efectiu d'informació és sempre cas a cas i sota demanda d'una autoritat judicial o administrativa d'altre estat, sempre que sigui en la persecució d'un delictes. És constatable al respecte com, per exemple, el frau fiscal no és considerat delictes en pràcticament cap d'aquestes jurisdiccions. Per altra part, els tràmits tendeixen a prolongar-se, la qual cosa dificulta el procés al allargar-se els terminis d'informació efectiva.

La nostra plataforma, tenint en compte que transparència i regulació financera han de ser considerats principis públics universals, subratlla una sèrie de mesures necessàries que haurien de ser contemplades per combatre l'evasió, el frau i el blanqueig de capitals. En aquest sentit, es demana als partits polítics i grups parlamentaris catalans, que fent ús de les seves atribucions i de la seva responsabilitat exerceixin les accions necessàries o instin al govern de l'Estat Espanyol que ostenta la representació en diversos organismes de govern internacional – ONU, FMI, OCDE, G 20, UE, GAFI, etc. – a fi que s'adoptin i defenguin en aquests organismes, ateses les seves competències, les mesures següents:

1. Que des de l'OCDE i la Comunitat Internacional en el seu conjunt es torni a considerar paradisos fiscals efectius tots aquells països i/o territoris que de facto segueixen actuant com centres offshore extraterritorials o per a no residents, discriminant sota el criteri fonamental que en el seu ordenament jurídic està establert el secret bancari i castigat la seva vulneració, encara que per no ser considerats com a tals hagin firmat acords d'intercanvi d'informació amb altres països, tret que firmin i apliquin tractats o convenis per prevenir l'evasió fiscal.

2. Que en els òrgans de govern de la UE es debati el fet, que hauria de ser inasumible, que en el seu si existeixen actualment països, de fet centres offshore, com Luxemburg, Malta o Xipre que gaudeixen d'una situació privilegiada per la seva opacitat i nul·la fiscalitat extraterritorial, la qual cosa significa una competència deslleial i importants efectes nocius per a la resta de països. O que territoris com Suïssa, Liechtenstein, Andorra, Gibraltar, San Marino, Mònaco o el sobirà estat de la Ciutat del Vaticà, tinguin així mateix característiques de centres offshore extraterritorials, però mantinguin privilegis també en forma de tractats preferencials amb la UE i al estar dins de l'Espai Econòmic Europeu. O que països com Holanda i Regne Unit constitueixin una plataforma directament vinculada a l'offshore dels seus territoris d'ultramar. O per acabar, que es permetin règims fiscals excessivament barats com els d'Irlanda o Bèlgica.

Això constitueix un problema important per a la Unió Econòmica Europea, afavoreix exclusivament als poders econòmics i classes adinerades, i perjudica als Estats i a la ciutadania europea en el seu conjunt. Existeixen temes claus que l'actual estat de coses impedeix, com són els de la persecució del delictes i el necessari avenç cap a l'harmonització fiscal europea, entre altres.

3. Abordar legislativament un exhaustiu control en l'ordenament espanyol de les societats mercantils i entitats financeres registrades en centres financers offshore o extraterritorials de la llista actualitzada en el Reial Decret 1080/1991, on no realitzen cap activitat econòmica, sinó simples ficcions comptables legals amb efectes perjudicials per als restants països. Aquest reforçament del control implicaria la tributació efectiva en el país on es realitzin les operacions. Aquest control reforçat hauria d'estendre's a qualsevol societat espanyola que mantingui una sucursal, establiment o oficina en un d'aquests territoris, i implicaria la tributació efectiva a Espanya de les operacions realitzades des d'aquestes sucursals o oficines. En qualsevol cas, **haurien de quedar excloses de la possibilitat de participar en la contractació pública a Catalunya** (per la qual cosa, és competent el Parlament) totes aquelles societats mercantils, entitats bancàries i grups empresarials que disposin de sucursals, filials i entitats corresponsals registrades en països i territoris considerats paradisos fiscals; quedant igualment excloses de qualsevol exempció fiscal, subvenció i/o ajuda pública.

4. Publicació dels comptes de les corporacions transnacionals país per país:

La comptabilització que fan les grans companyies multinacionals dels guanys de les seves indústries i serveis en països en desenvolupament, així com l'impagament dels impostos derivats, es realitza emprant com a plataforma aquests paradisos fiscals. Al mateix temps que mecanismes com la manipulació dels preus de transferència i les transferències de deutes abusius suposen que el 60% del comerç mundial, segons

l'OCDE, es realitzi en el si de les pròpies empreses, entre les seves filials i l'empresa matriu, situades unes o les altres en paradisos fiscals.

Els països de l'OCDE haurien de defensar un conjunt de regles comptables internacionals d'alta qualitat, i avaluar la capacitat de l'IASB (International Accounting Standards Board), que és l'organisme privat que dicta les normes comptables internacionals, per dur-les a terme. La normativa hauria d'obligar a les empreses transnacionals a declarar a cada país on operen i, per això, caldria instar a l'IASB a incloure una normativa completa i eficaç en aquest sentit. Aquesta exigència hauria d'estar inclosa dins dels principis rectors de l'OCDE relatius a empreses transnacionals.

5. Registre dels beneficiaris efectius de fundacions i trusts o fideïcomisos:

Els països de l'OCDE han de vetllar perquè la propietat efectiva de totes les societats, trusts o fideïcomisos, fundacions i associacions de qualsevol naturalesa o finalitat siguin objecte de registre públic en totes les jurisdiccions. De la mateixa manera, els comptes bancaris haurien d'estar en un registre accessible a les autoritats fiscals, financeres i judicials de cada jurisdicció.

6. Una cooperació judicial i fiscal efectiva:

La criminalitat financera no pot quedar impune. Les pràctiques de frau fiscal i delinqüència financera perdrien interès si deixessin de ser impunes. Els països del G 20 haurien de prendre una sèrie de mesures eficaces en aquest sentit. La crida a França (en la seva presidència de la UE el 2011) de la societat civil internacional de juny de 2010 proposa les següents mesures que, com a mínim, caldria que fossin conegudes:

- Comprometre's a enfortir el nivell i l'aplicació de les sancions contra els defraudadors i els autors de delictes o crims financers.
- Unificar la definició legal de frau fiscal entre els països membres i aconseguir que el GAFI el consideri com una infracció subjacent del blanqueig de capital.
- Desenvolupar i aprofundir en els esforços recentment desplegats a favor de l'intercanvi d'informació fiscal, de forma que aquest sigui efectiu i automàtic i que els països en desenvolupament puguin beneficiar-se d'això.
- Comprometre's a prendre part en un conveni multilateral que permeti un intercanvi efectiu d'informació fiscal i aconseguir que participin els territoris sota la seva influència i els "forats negres de les finances".

- Sol·licitar a les instàncies competents en el pla tècnic, especialment l'OCDE i el comitè d'experts de Nacions Unides sobre temes fiscals, que elaborin les normes tècniques necessàries per implementar un intercanvi automàtic complet d'informació que considerem més eficaç que un intercanvi a petició. Han de fixar un calendari per l'elaboració d'aquesta norma i la seva posterior integració en el conveni multilateral.
- Reafirmar la necessitat que tots els territoris ajudin a recuperar el producte de la corrupció, augmentar els recursos per la investigació i processament dels casos de corrupció, assegurar una cooperació judicial coordinada, ràpida i eficaç (com fou promès pel G-8 el maig de 2004) i exigir que el GAFI publiqui una llista anual dels països que refusen col·laborar amb els jutges estrangers.

7. Sol·licitar al govern d'Espanya una honesta i autèntica política de transparència pública, informant puntualment a la ciutadania mitjançant els mitjans de comunicacions, inclosos els webs oficials, de les decisions al respecte dels organismes internacionals en els quals Espanya està representada i participa, així com de la posició adoptada per la representació del Govern espanyol en aquestes decisions conjuntes relatives a les matèries assenyalades.

8. Demanar al Govern d'Espanya un canvi radical que refermi la seva voluntat real per combatre l'enorme frau fiscal existent, especialment potenciant el desenvolupament de tasques d'investigació sobre les grans empreses i persones de fortunes molt quantioses dotant a l'Agència Tributària de pressupost i recursos humans necessaris.

7. ENTITATS MEMBRES DE LA PLATAFORMA

- ACTUA. Plataforma Jove per l'1 de maig
- AICEC-ADICAE Catalunya
- AJEC (Associació de Joves Estudiants de Catalunya)
- ATTAC ACORDEM
- CCOO DE CATALUNYA
- CECAD (Confederació d'Entitats Catalanes d'Atenció a la Dependència)
- CONFAVC (Confederació d'AAVV de Catalunya)
- CUS (Coordinadora d'Usuaris de la Sanitat)
- CRISTIANISME I JUSTÍCIA (Cij)
- ECAS (Entitats Catalanes d'Acció Social)
- ECOLOGISTES EN ACCIÓ DE CATALUNYA
- ENGINYERIA SENSE FRONTERES
- FEDERACIÓ DE COOPERATIVES DE TREBALL DE CATALUNYA
- FETS (Finançament Ètic i Solidari)
- PROJECTE FIARE
- FUNDACIÓ FRANCESC FERRER I GUÀRDIA
- JOVES D'ESQUERRA VERDA (JEV)
- JUSTÍCIA I PAU
- L'OCUC (L'Organització de Consumidors i Usuaris de Catalunya)
- MLP (Moviment Laic i Progressista)
- PTP (Associació per a la Promoció del Transport Públic)
- SINDICATO DE TÉCNICOS DEL MINISTERIO DE HACIENDA (GESTHA)
- UCC (Unió de Consumidors de Catalunya)
- UGT DE CATALUNYA